

Ἀριθ. 79

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία τῆς Νήσου Ἀνδρου

Δηλοποιεῖ, ὅτι

Τὰ μεταξὺ πολιτῶν Ἀνδρίων συμφωνούμενα ἔγγραφα, ὡς πωλητήρια, χαριστήρια, ἀλλαγá, ὑποχρεώσεις, ὁμολογίαι κτλ. ἀδιαφόρως ἐξ ἀμνημονεύτων ἐτῶν ἐπεκράτησε καὶ ἐπικρατεῖ εἰς ταύτην τὴν Νήσον νὰ ὑπογράφονται καὶ μαρτυρῶνται εἴτ' ἀπὸ συγγενεῖς τοῦ ἐνός, ἢ τοῦ ἐτέρου τῶν συμφωνούντων μερῶν, εἴτ' ἀπ' ἄλλους ὠφελουμένους ἀπὸ τὰ ἴδια ἔγγραφα εἰς τρόπον, ὥστε πανταχοῦ τῆς Νήσου εὐρίσκονται τινα ὁμοίων φύσεων ἔγγραφα παρὰ πρωτεξαδέλφων, ἢ καὶ ἀδελφῶν ἰδίων ὑπογεγραμμένα καὶ μαρτυρημένα, τὰ ὅποια ὡς οὕτως ἀδιαφόρως θεωρούμενα ἔχαιρον ἀδιάλειπτον καὶ χαίρουν ἐν ἑαυτοῖς ὅλην τὴν πίστιν καὶ τὸ κῦρος καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν.

Τοιαύτας βασίμους καὶ ἐπιτοπίους πληροφορίας ἡ Δημογεροντία αὕτη ἔχουσα ἐξέδοιο τὴν παροῦσαν ἐπίσημον Δηλοποίησίν της εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ συμπολίτου της κ. Α. Μπιρίκου χρησιμεύσασαν αὐτῷ ὅπου ἀνήκει δι' ἔνδειξιν τῶν λεγομένων κτλ.

Ἐν Ἀνδρῷ τὴν 19 Φεβρουαρίου 1831

Οἱ Δημογέροντες

Ἰω. Π. Καμπάνης

(τ. σ.) Δ. Μ. Λουρέντζου Καίτης

Λεονάρδος Γουλανδρῆς

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Ἀνδρῷ τὴν 20 Φεβρουαρίου 1831

Ὁ Γραμματεὺς

(τ.σ.) Χρῆστος Ζῶτος

Ὁ Γραμματεὺς

Κ. Καρκάκης

3

Γ.Α.Κ., Ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τοῦ Δικαίου Γραμματείας, τ. 2ος, σ. 44 ἐπ.
(23 Ὀκτωβρίου 1829)

223

Ἀναφορὰ τοῦ Πρωτοκλήτου τῆς Λακωνίας τῆς 7 ὀβρίου 1829 ὑπ' ἀριθ. 330,

Περίληψις

ἀπαντᾷ εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 4 καὶ 11 τῶν ἐξερχομένων καὶ ἐγκλείει τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα περὶ Ἀντωνίου Σαλιβαρά ὑπὸ Α.Β. καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου ὑπὸ Γ καὶ ζητεῖ λύσιν τινῶν ἀποριῶν, καὶ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Δ ἐγκλείει ἀναφορὰν του σταλεῖσαν πρότερον πρὸς τὴν Γραμματείαν τῆς Ἐπικρατείας ὑπ' ἀριθ. 209.

185 Πρὸς τὸ κατὰ τὴν Λακωνίαν Πρωτόκλητον.

Ἐλήφθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 330 ἀναφορὰ σας τῆς 7 8βρίου 1829 εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπεριλαμβάνονται τὰ ἐξῆς ζητήματα.

Ζήτημα 1ον «Εἰς τὴν Σπάρτην ὑπάρχουν ἐγχώριοι συνήθειαι τόσον περὶ τῶν Πολιτικῶν ὑποθέσεων, ὅσον καὶ περὶ τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων, ἀντιβαίνουσαι πολλάκις μὲν εἰς τοὺς γραπτοὺς νόμους, ἐνίοτε δὲ εἰς τοὺς φυσικοὺς π.χ. ἡ συνήθεια, ἥτις ἀπαραιτήτως ὑπεχρέωνεν ἓνα Σπαρτιάτην νὰ πράττῃ καὶ χωρὶς ἰδιαιτέρας ἔχθρας, ἢ πλεονεκτικῆς αἰτίας, εἰς τὸν παρ' ἄλλου τῆς αὐτῆς φατρίας Σπαρτιάτου ἐπιχειρούμενον καὶ ἐκτελούμενον φόνον κατὰ τινος πολίτου τοῦ ἐναντίου κόμματος, ὁ συμπράκτωρ θεωρεῖται παρ' αὐτοῖς ὡς ἀνεύθυνος, διότι δὲν ἐχρήμάτισεν ὁ πρωταίτιος τοῦ ἐγκλήματος».

Ἀπάντησις — Ἡ ἀκρόασις τοιούτων ἐθίμων προξενεῖ φρίκην. Ταῦτα εἶναι διαφθοραὶ καὶ βδελύγματα· ἡ φύσις αὐτὴ τ' ἀποστρέφεται· οὐδὲ ὑπάρχει κανεὶς νόμος ὃχι μόνον ἄγραφος, ἀλλ' οὐδὲ γραπτός, δυνάμενος νὰ ἐπιτάξῃ σιωπὴν εἰς τὸν νόμον τῆς φύσεως.

Ἡ συγκοινωνία ἔχει βάσιν τὴν ἀνθρώπινον φύσιν· ἡ φύσις αὐτὴ συνοικίζουσα τοὺς ἀνθρώπους ὑπαγόρευσε τ' ἀσφαλιστικὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἐν γένει καὶ ἐκάστου ἀνθρώπου ἀτομικῶς. Κανεὶς εἰς τὴν συγκοινωνίαν δὲν χάνει τίποτε, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας κερδίζει, ἐνισχύει, κ' ἐξευγενίζει τὰ φυσικὰ δίκαιά του· ἡ ἀπόλυτος ἀνεξαρτησία δὲν εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἴδιον, διότι ποῖον ὑπερασπιστὴν ἤθελεν ἔχει ὁ ἄνθρωπος, εἰάν τις βλέπων αὐτὸν ἤθελε παραβῇ τὸν κανόνα τὸν ὑπαγορεύοντα τ' ἀμοιβαῖα δίκαια καὶ χρέη. «Ὁ σὺ μισεῖς ἐτέρῳ μὴ ποιήσεις καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιῆτε καὶ ὑμεῖς αὐτοῖς ὁμοίως» ὁ ἄνθρωπος ὑπόχρεος διὰ τὴν ἀσφάλειάν του νὰ συζῇ μὲ τοὺς ὁμοίους του δὲν δύναται νὰ μὴ θέλῃ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ πρὸς τὴν γενικὴν ἀσφάλειαν, ἐκ τῆς ὁποίας κρέμεται ἡ ἀτομική. Τὸ δίκαιον τοῦ τιμωρεῖν εἶναι συνέπεια τῆς συγκοινωνίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ συγκοινωνία δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δίκαιον τοῦ τιμωρεῖν, ἕκαστος ὀφείλει νὰ πείθεται εἰς πᾶν ὅ,τι ἡ γενικὴ ἀσφάλεια ἀπαιτεῖ, ὡς ἀφορῶν καὶ τὴν ἰδικήν του.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ζῇ μονήρης ἢ ἐὰν ἡ συγκοινωνία δὲν ἰσχύῃ νὰ τὸν ὑπερασπίζεται κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ δὲν ὑπάρχῃ καμμία ἀσφάλεια, τότε κατ' αὐτὴν καὶ μόνην τὴν περίπτωσιν, ἔχων ὁ ἄνθρωπος τὸ δίκαιον τῆς ὑπερασπίσεως τῆς ζωῆς του (ὅταν πρόκειται νὰ τὴν χάσῃ) δύναται ν' ἀντισταθῇ διὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὸν ἀδικοῦντα.

Τὸ ἀτομικὸν τοῦτο δίκαιον δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν συγκοινωνίαν, εἴτε διὰ τὰ μὴ φθάνη εἰς ὑπερβολὰς τὸ φιλέκδικον, εἴτε διότι ὁ σκοπὸς τῶν ποινῶν δὲν εἶναι ἡ ἐκδίκησις, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα ἡ βαθμηδὸν ἐπὶ τὰ κρείττω πρόοδος τῆς συγκοινωνίας ἐξήλειψε τὴν χρῆσιν τῆς ιδιωτικῆς ἐκδικήσεως καὶ τὰ διὰ τὰ ἐγκλήματα παραδεχθέντα ἄσυλα.

Οἱ ἐξασφαλίζοντες τὸν ἄνθρωπον νόμοι ἀπαρέσκουσιν εἰς τὸν κακοῦργον, διότι χαλινώνουν τὰ πάθη του, ἐνῶ οὐδ' αὐτὸς ὁ κακοῦργος ἤθελε τοὺς καταφρονεῖ καὶ τοὺς παραβαίνη ἂν ἐσυλλογίζετο ὅτι ἀφορῶσι καὶ τὴν γενικὴν καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀσφάλειαν. Ὁ κακοῦργος καταπατῶν τοὺς νόμους τῆς ἀτομικῆς ἀσφαλείας θέλει νὰ εἶναι ἀνεξάρτητος, καὶ διὰ τοῦτο παύει ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν νόμων ἡ ὑπεράσπισις, καὶ ὑποβάλλεται εἰς ποινὴν ἀνάλογον μὲ τὸν ἐκ προαιρέσεως βαθμόν, καὶ μὲ τὴν ποιότητα τοῦ ἐγκλήματος.

Ἐναντίον τῶν ἀρχῶν τούτων, αἵτινες εἶναι ἄμεσος συνέπεια τῆς ἀνθρωπίνου συγκοινωνίας, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίθετον ἔθιμον, χωρὶς νὰ ὀνομασθῇ διαφθορά, καὶ πηγὴ ταραχῶν μεγίστων.

Γίνεται τις συναίτιος, εὐκολύνει, καὶ συμπράττει ἐγκλημα, καὶ μένει ἀνεξέταστος, διότι δὲν ἐπέφερε τελευταῖος τὴν χεῖρα;

Δὲν εἶναι ταυτόν, ὥς νὰ μεταρριζωθῇ πάλιν, ἂν ὑπάρχῃ, τὸ σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον αἶσθημα, τῆς ἀτιμωρήτου συμπράξεως, διότι ἄλλος εἶναι τοῦ ἐγκλήματος ὁ ἐκτελεστής;

Δὲν εἶναι ἀπηγορευμένον ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἄμεσος ἢ ἔμμεσος βλάβη; Εἶναι περὶ τούτου γραπτοῦ νόμου χρεία; Δὲν τὸν εὐρίσκει ὁ ἄνθρωπος ἐγχαραγμένον ἤδη εἰς τὴν καρδίαν του; Ἡ πρᾶξις τιμωρεῖται, διότι ὁ μὲν φυσικὸς νόμος τὴν ἀπαγορεύει, ἡ δὲ συγκοινωνία ἔχει πᾶν δίκαιον νὰ τὴν τιμωρῇ πλὴν ἀντιλέγον ὅτι μέχρι τοῦ αἰ τοιαῦται πράξεις ἐθεωροῦντο ἀτιμώρητοι, ἀλλ' ἀπὸ ποῖον; Ἀπὸ τὸ Κοράνιον ἴσως, ἢ ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τῶν ἀρχηγῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἢ διαφθορὰ δὲν γεννᾷ ποτὲ φυσικῶς συνεπείας κατὰ τῆς δικαιοσύνης δυνατὰς νὰ ὑπάξωσι.

Τὸ τοιοῦτον αἶσθημα πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ παράδειγμα τῆς ποινῆς θέλει ἀνακαλέσει τὴν ιδέαν τῆς δικαιοσύνης, ἥτις φαίνεται ἐξορισμένη τοιούτῳ τρόπῳ οἱ κακοῦργοι δὲν θέλουν εὐρεῖ ὁπαδοὺς εὐκόλως· θέλουν ἀπαντήσῃ ἐμπόδια μεγαλύτερα εἰς τὴν πρᾶξιν τῶν ἐγκλημάτων, θέλουν ματαιωθῇ αἱ μυστικαὶ ἐνώσεις, καὶ αἱ συνομωσίαι, καὶ θέλει ἐξασφαλισθῇ ἡ ζωὴ, ἡ τιμὴ, καὶ ἡ ιδιοκτησία τοῦ πολίτου. Τούτων οὕτως ἐχόντων, νομίζω ὅτι τὸ λεγόμενον αὐτὸ ἔθιμον πρέπει νὰ θεωρηθῇ παρὰ τοῦ Δικαστηρίου ὡς τὸ ἀναφερθὲν παρὰ τοῦ κατὰ τὴν κάτω Μεσσηνίαν Πρωτοκλήτου περὶ τῆς ἀποκρίσεως τὴν ὁποίαν ἔδωκαν δύο ἐγκαλούμενοι

ὅτι δὲν ἀποδίδουν ποτὲ τὰ ληστευθέντα, διότι ὁ ληστής μένει ἀκαταζήτητος ἐὰν ἐπιτύχη εἰς τὸ ἐπιχείρημα.

Ἐὰν ἔπειτα προσέξωμεν εἰς τὴν συντήρησιν τοιαύτης ἀνεξικακίας, θέλομεν ἰδῆ προκύπτουσιν ἄλλην αἴτησιν ἐθίμον· ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευμένου θέλει ἀντεκδικηθῇ ἐπὶ τοῦ φονέως καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, λέγουσα ὅτι εἶναι ἐθίμον νὰ ἐκδικῇται ἀφ' ἐαυτῆς, καὶ ὅτι ποτὲ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔλαβε μετοχὴν εἰς τὰ τοιαῦτα.

Τὰ παραδείγματα τῶν ἀγρίων δὲν δύνανται βέβαια νὰ χρησιμεύσουν ὥς καύχημα τῶν Σπαρτιατῶν, οὐδ' ὑπάρχουν εἰς τοιαύτην θηριωδίας κατάστασιν, ὥστε νὰ καυχῶνται, ὅτι ἔχουν τοιαῦτα ἐθίμα. Ἐὰν οἰκογένεια καμμία προσφεύγῃ εἰς τοιαύτας προφάσεις, ὑβρίζει μέγανως τὴν Σπάρτην ὁλόκληρον.

Ζήτημα 2ον «Ἐπειδὴ ἡ Σπάρτη ἔνεκα τῆς πολιτικῆς καταστάσεως δὲν εἶναι ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς θέσιν νὰ διαγινώσκῃ τὰς ἀπαιτουμένας νομικὰς τάξεις, κ' ἐπομένως νὰ συμμορφοῦται ἐναρμόστως εἰς ταύτας, κ' ἐπειδὴ τὸ Δικαστήριον τοῦτο ἐπαρατήρησεν ἤδη πρὸς δὲ καὶ διὰ τὸ μέλλον προβλέπει ἐξ ἀγνοίας ἢ ἄλλων ἰδιαιτέρων ἀφορμῶν ἀντιστάσεις, παρακοὰς ἢ ἐλλείψεις... Ἐρωτᾷ ἂν συγχωρεῖται εἰς αὐτὸ νὰ παραβλέπῃ ἐνίστε τοὺς δικαστικούς τύπους, συγκατάβασιν τινα μετερχόμενον».

Ἀπάντησις—Δικαιοσύνη εἶναι ἡ παρατήρησις τοῦ Δικαστηρίου· ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐνασχοληθῇ νὰ λάβῃ γενικὸν περὶ τούτου μέτρον. Ὀφείλετε ἐν τοσούτῳ νὰ μετέρχεσθε τὴν ἐπιείκειαν ἣτις σᾶς ἐμψυχώνει.

Ζήτημα 3ον «Ἄν χρεωστῇ νὰ θεωρῇ καὶ νὰ κρίνῃ τὰς διαφορὰς τῶν ἐνοικιαστῶν τῶν ἐθνικῶν προσόδων ὥς πρὸς τὰς ἐκδοθείσας περὶ εἰσπράξεως διαταγὰς».

Ἀπάντησις—Τὸ μέρος τοῦτο ὑπάγεται εἰς τὸ Διοικητικόν· ὅθεν ἡ περὶ αὐτῶν ἀπόφασις ἀνήκει εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ ὄχι εἰς τὸ Δικαστήριον.

Ζήτημα 4ον «Ὅσάκις οἱ προσκαλούμενοι νὰ δίδωσιν ἐνόρκους μαρτυρίας περὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων, ἀπειθῶσιν εἰς τὴν πρόσκλησιν καὶ ἀρνοῦνται τὴν μαρτυρίαν προφασίζόμενοι εἰς τὰ θρησκευτικὰ δόγματα. Τὸ Δικαστήριον ἐρωτᾷ ἂν ἐμπορῇ νὰ καταδικάσῃ αὐτούς».

Ἀπάντησις—Τὸ ἄρθρον 51 τῆς Ἑγκληματικῆς διαδικασίας εἶναι γενικόν. Δύο εἶναι αἱ δυσκολίαι.

1) ἡ πρὸς μάρτυριαν

2) ἡ πρὸς τὸν ὅρκον

Ἀλλὰ ποῖα εἶναι τὰ αἴτια τῆς πρώτης; ἢ μὲ τοὺς διαφορομένους σχέσεις; ὁ φόβος μὴν ἐρεθισθῇ ὁ ἰσχυρός; Ποῖα τὰ τῆς δευτέρας; πρόληψις θρησκευτικῇ; ἢ ἄρνησις εἰς τὸ νὰ μαρτυρήσῃ τὴν ἀλήθειαν;

Εἰς τὴν φρόνησίν σας ἀνήκει νὰ ἀνακαλύψετε τὰ αἷτια μὲ πραότητα καὶ νὰ δώσετε μὲ τὴν πειθὼ ἰσχὺν εἰς τὸν νόμον, ὅστις ὡς γνωρίζετε τείνει εἰς τὸ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν πένητα ἀπὸ τὰς ραδιουργίας τοῦ ἰσχυροῦ καὶ νὰ ἐξισώσῃ τοὺς πάντας ἐνώπιον τοῦ νόμου.

Ζήτημα 5ον «Ἄν κατὰ συνέπειαν τοῦ ἄρθρου 38 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8268 ψηφίσματος συγχωρῇται εἰς τὸ Δικαστήριον κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ μεταβάλλῃ τὴν σωματικὴν ποινὴν εἰς χρηματικὴν ἢ ἀτιμωρητικὴν».

Ἀπάντησις — Δὲν εἶμαι τῆς γνώμης τοῦ Δικαστηρίου ὅτι τὸ κατ' ἐπιείκειαν ἐκτείνεται εἰς τὸ νὰ μεταβάλλεται ἀντὶ βαθμοῦ τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ποινῆς.

Τὸ ὑπαγορευόμενον παρὰ τοῦ νόμου εἶδος τῆς ποινῆς, πρέπει ἂν εἶναι χρεῖα νὰ μεταβάλλεται ἀπὸ ἄλλον νόμον. Ὅπου τὸ ἀπάνθισμα σιωπᾷ ἐκεῖ ὁ Δικαστὴς μετέρχεται τὴν ἐπιείκειαν.

4

Γ.Α.Κ., Ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τοῦ Δικαίου Γραμματείας, τ. 8ος (Ἰανουάριος 1831)

5621 Πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Πρωτοκλήτου Ἀνδρούσης κ.λπ. 4567

Δι' αἷτια, τὰ ὁποῖα πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῆς Σπάρτης, ἐνόμισε πρέπον ἡ Κυβέρνησις, μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Γερουσίας νὰ ὁργανισθῶσιν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν ἐκείνην τόσον τὸ Πρωτόκλητον, καθὼς καὶ τὸ τῶν Ἐκκλητῶν Δικαστήριον, μὲ τύπους εἰδικούς. Ἐπειδὴ ὁ Ἡλίας Σπετσουλάκος εἶναι Σπαρτιάτης, ἐξαιρεῖται αὐτὸς ὡς πρὸς τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον ἔχει νὰ δικάζεται ἀπὸ τοὺς τύπους τοὺς γενικοὺς, κατὰ τοὺς ὁποίους δικάζονται οἱ ἄλλοι Ἕλληνες· αὐτὴ ἡ ἐξαίρεσις, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἐψήφισε διὰ τὴν σύστασιν Εἰδικῶν Δικαστηρίων, ἵνα μὴ ματαιωθῇ, πρέπει εἰς αὐτὴν νὰ συμπεριλαμβάνωνται ἅπαντες οἱ Σπαρτιάται, καὶ διὰ τοῦτο ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς διαδικασίας κατὰ τὴν ὁποίαν καταστένεται ἀρμόδιον τὸ Δικαστήριον τοῦ τόπου, ὅπου τὸ ἔγκλημα ἔγινε, πάσχει ἐξαίρεσιν, ὅταν ὁ ἐγκαλούμενος εἶναι Σπαρτιάτης, καὶ δικαιωματικῶς ὑπάγεται εἰς τὰ Δικαστήρια τῆς Ἐπαρχίας ἐκείνης, ἔξω ἂν διὰ αἷτια ἰδιαίτερα δὲν παρεπέμφθῃ ἡ δίκη κατὰ τὸ ἄρθρον 199 τῆς Διαδικασίας.

Διὰ ταῦτα ἡ Γραμματεία εἶναι γνώμης νὰ διευθύνετε μὲ ἀσφάλειαν τὸν αὐτὸν Πετσουλάκον πρὸς τὸν Κύριον Διοικητὴν τῆς Σπάρτης εἰς Μαραθωνήσιον, ὅπου διαμένουν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ Δικαστήρια, ἵνα τὸν ὑποβάλλῃ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν.

